

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“ทุกข์ลวตฺตนิก — การกระทำที่เป็นไปเพื่อทุกข์”

ทุกข์ลวตฺตนิก อ่านตามภาษาบาลีว่า ทุก - ขะ - สัง - วัด - ตะ - นิ - กะ มาจากคำว่า ทุกข (ทุกข์, เดือดร้อน) กับคำว่า ลวตฺตนิก (เป็นไปพร้อม, เป็นไป) จึงรวมกันเป็น ทุกข์ลวตฺตนิก แปลว่า การกระทำที่เป็นไปเพื่อทุกข์ เป็นไปเพื่อความเดือดร้อน แสดงถึงความเป็นจริงของธรรมที่เป็นอกุศลที่ทำให้มีการกระทำในสิ่งที่ไม่สมควรประการต่างๆ ซึ่งเป็นความประพฤตินี้ไม่ดี เป็นเหตุนำมาซึ่งทุกข์หรือความเดือดร้อนประการต่างๆ มากมาย และยิ่งถ้าเป็นการบิดเบือนคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ยิ่งเป็นสิ่งที่ไม่สมควรอย่างยิ่ง ทำลายทั้งตนเอง ทำลายทั้งผู้อื่น และทำลายสิ่งที่ประเสริฐที่สุดคือพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ซึ่งนั่นก็คือ ทำลายพระกายคือพระสรีระของพระองค์ เพราะเหตุว่า พระธรรมเป็นศาสดาแทนพระองค์

การกระทำที่ไม่เหมาะสมไม่ควรประการต่างๆ นั้น เป็นเหตุที่ไม่ดี เมื่อทำเหตุที่ไม่ดีแล้ว เป็นไปไม่ได้เลยที่จะทำให้เกิดผลที่ดีเกิดขึ้น เมื่อเป็นเหตุที่ไม่ดีแล้ว ก็ต้องให้ผลเป็นผลที่ไม่ดี ไม่น่าปรารถนาไม่น่าใคร่ไม่น่าพอใจเท่านั้น เป็นไปเพื่อทุกข์ทั้งในโลกนี้และในโลกหน้า ตามข้อความในพระสูตรต้นตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท และอรรถกถา ดังนี้

“ถ้าบุรุษพึงทำบาป ไซ้ไร ก็ไม่ควรทำบาปนั้น บ่อย ๆ
ไม่ควรทำความพอใจในบาปนั้น เพราะว่า ความสังสมบาป เป็นเหตุให้เกิดทุกข์”

เนื้อความแห่งพระคานานั้น มีว่า ถ้าบุคคลพึงทำกรรมอันลามก(ชั่วช้า, ต่ำทราม)คราวเดียว ควรพิจารณาในขณะนั้นแหละ สำเนียง(ศึกษา)ว่า “กรรมนี้ไม่สมควร เป็นกรรมหยาบ” ดังนี้ แล้ว ก็ไม่ควรทำบาปกรรมนั้นบ่อยๆ พึงบรรเทาเสีย ไม่ควรทำแม้ซึ่งความพอใจหรือความชอบใจในบาปกรรมนั้น ซึ่งจะพึงเกิดขึ้นเลย ถ้ามว่า “เพราะเหตุไร ?” แก้วว่า “เพราะว่า ความสังสม คือ ความพอกพูนซึ่งบาป เป็นเหตุให้เกิดทุกข์ คือ ย่อมนำแต่ทุกข์มาให้ ทั้งในโลกนี้ ทั้งในโลกหน้า”

ชีวิตประจำวันของแต่ละคนที่เป็นไป นั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลของกรรมที่ได้กระทำแล้ว ทำให้มีการเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การลิ้มรส การรู้สิ่งที่กระทบสัมผัสทางกายต่างๆ โดยที่ไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่า เป็นผลของกรรมใด ในชาติไหน เพราะเหตุว่าอกุศลกรรมที่ได้กระทำไว้แล้ว และกุศลกรรมที่ทำไว้แล้ว เป็นปัจจัยให้มีการเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การลิ้มรส การรู้สิ่งที่กระทบสัมผัสทางกาย กุศลกรรม นำมาซึ่งผลที่น่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ ส่วนอกุศลกรรม นำมาซึ่งผลที่ไม่น่าปรารถนาไม่น่าใคร่ไม่น่าพอใจ โดยไม่มีใครทำ

ให้เลย เวลาที่มีเหตุมีปัจจัยถึงกาลที่กรรมจะให้ผล ผลนั้นก็เกิดขึ้น โดยที่ไม่มีใครสามารถที่จะยับยั้งได้ และชีวิตอีกส่วนหนึ่ง คือ การสะสมเหตุ ที่ดีบ้าง ไม่ดีบ้าง ตามการสะสมของแต่ละบุคคล

ถ้าคิดถึงชีวิตของแต่ละคน ซึ่งอาจจะได้รับสิ่งที่ไม่น่าปรารถนาทางตาบ้าง ทางหูบ้าง ทางจมูกบ้าง ทางลิ้นบ้าง ทางกายบ้าง ก็ให้ทราบว่า ต้องมีเหตุที่ได้กระทำแล้ว ตราบใดที่มีชีวิตอยู่ในสังสารวัฏฏ์ อกุศลกรรมที่ได้กระทำแล้ว ก็จะทำให้กุศลวิบากจิตเกิด เห็นสิ่งที่ไม่ดีทางตา ได้ยินเสียงที่ไม่ดีทางหู ได้กลิ่นที่ไม่ดีทางจมูก ลิ้มรสที่ไม่ดีทางลิ้น กระทบสัมผัสสิ่งที่ไม่สบายทางกาย โดยที่ไม่มีใครสามารถที่จะยับยั้งได้ ความเป็นจริงของธรรม เป็นจริงอย่างไรก็เป็นจริงอย่างนั้น

ตามความเป็นจริงแล้ว ไม่ว่าจะป็นกุศลกรรมหรืออกุศลกรรม ก็เก็บสะสมอยู่ที่จิตทุกๆ ขณะ ใครจะลักเอาไปไม่ได้เลย ลมไม่กระทบสัมผัส แดดก็ไม่แผดเผา ไม่มีที่ไหนที่จะปลอดภัยที่จะเก็บสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้เท่ากับที่เก็บของกรรม **น่ากลัวอย่างมากถ้าเป็นอกุศลกรรมที่เกิดขึ้นเป็นไปด้วยอำนาจของกิเลส** อกุศลกรรมทั้งหมดที่ได้กระทำแล้ว ไม่มีทางที่จะหายสูญไปได้ และกุศลกรรมก็เช่นเดียวกัน เก็บไว้อย่างดีที่สุดในจิตทุกๆ ขณะ แต่ละขณะๆ โดยไม่ปะปนกันอย่างเด็ดขาด เป็นคนละส่วนกัน

อกุศลทั้งหลายทั้งปวง เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เปรียบประดุงน้ำเหลืองที่ข่มอยู่ในซากศพ เมื่อเกิดขึ้นแล้ว นอกจากจะเบียดเบียนตนเองแล้ว บางครั้งยังเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อนด้วย ยิ่งเมื่อกิเลสมีกำลังแรงกล้าถึงขั้นล่วงออกมาเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมไม่ควรประการต่างๆ แล้ว มันย่อมเป็นเครื่องวัดกำลังของกิเลสในขณะนั้นว่ามีกำลังมากทีเดียว ตราบใดที่ยังมีกิเลส ก็ย่อมมีการกระทำ มีคำพูด ที่เป็นไปในทางที่ไม่ดีมากบ้าง น้อยบ้าง ตามการสะสมของแต่ละบุคคล ซึ่งก็คือ เป็นธรรมที่เกิดขึ้นเป็นไป ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน และยิ่งถ้าเป็นความไม่เข้าใจพระธรรมวินัย เข้าใจพระธรรมวินัยคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ยิ่งเป็นความไม่เหมาะสมไม่ควรอย่างยิ่ง เพราะไม่มีความเข้าใจอย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง เมื่อเข้าใจผิดแล้ว ก็เป็นโทษกับตนเองที่ได้สะสมความเห็นผิดต่อไป และหากได้เผยแพร่ความเห็นที่ผิดออกไป ก็เป็นอันตรายต่อผู้อื่นด้วย แทนที่บุคคลเหล่านั้นจะได้ฟังคำจริงที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง แต่กลับได้ฟังสิ่งที่ตรงกันข้ามที่ไม่ทำให้ความเข้าใจถูกเห็นถูกเจริญขึ้นแต่กลับทำให้อกุศลธรรม มี ความเห็นผิด ความไม่รู้ เป็นต้น เกิดพอกพูนมากยิ่งขึ้น ปิดกั้นโอกาสที่จะได้เข้าใจความจริง เป็นโทษทั้งในชาตินี้และชาติต่อไปด้วย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงโทษของความประพฤตินี้ที่ไม่เหมาะสมไม่ควรไว้มาก และได้ทรงแสดงคุณของความประพฤตินี้ที่ดีงาม ไว้มากมายเช่นเดียวกัน แต่ว่าก็ยังมิผู้กระทำการสิ่งที่ไม่ดีอยู่มาก ที่เป็นอย่างนี้เพราะเหตุว่าธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา เกิดขึ้นเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย ถ้ากิเลสที่ได้สะสมมามีกำลังเมื่อใด ก็แสดงความเป็นอนัตตาเมื่อนั้น คือ กระทำการสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ควรไปในขณะนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วจะประมาทกำลังของกิเลสไม่ได้เลย และไม่ควรอย่างยิ่งที่จะกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ควร เพราะเป็นอันตรายมาก เนื่องจากเป็นเหตุที่จะทำให้ได้รับผลที่เป็นทุกข์อย่างแสนสาหัส มีทุกข์ในนรก เป็นต้น

เพราะฉะนั้น จึงควรอย่างยิ่งที่จะได้เห็นประโยชน์ของการฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมอบรมเจริญปัญญาในชีวิตประจำวัน **บุคคลผู้ที่ได้ฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมอบรมเจริญปัญญา ย่อมจะเห็นคุณค่าของพระธรรม เคารพบูชาพระรัตนตรัยอย่างสูงสุด ถึงแม้ว่าจะยังไม่ได้ดับกิเลสอะไรๆ เลย อกุศลธรรม**

เกิดขึ้นเป็นปกติธรรมดา แต่ก็มีปัญญาที่ค่อยๆ เจริญขึ้น เข้าใจในความเป็นจริงของธรรมที่กำลังปรากฏ
ว่าเป็นธรรม เป็นสิ่งที่มีจริง เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป พร้อมทั้งเห็นโทษของอกุศลที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง
แล้วมีความละอายมีความเกรงกลัวที่จะถอยกลับจากอกุศล ชัดเกล่าให้เบาบางลง เพราะอกุศลของใคร
ใครก็ชัดเกล่าให้ไม่ได้ นอกจากอาศัยความเข้าใจพระธรรมเท่านั้นจริงๆ และถ้าหากไม่เริ่มชัดเกล่าใน
วันนี้ ไม่เริ่มเป็นผู้ตรงตั้งแต่ในวันนี้ นับวันก็ยิ่งจะพอกพูนอกุศลที่บั่นทอนหมักหมมมากขึ้นซึ่งมีแต่โทษ
เท่านั้น

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗